

Goya műtermében — Konrad Wolffal

A szín: Francisco Goya műterme. A műteremben, mint egy múzeumban, Goya hatvan, vagy hetven képe sorakozik, közöttük a leghíresebbek. S a nagy spanyol festő zsenialitása különös alkotó-hangulatot teremt. A periódus: a festői féltékenység kora, amikor egyetlen művétől sem akar megválni. Ezért a falra akasztja majdnem valamennyit, hogy naphosszat csodálhassa őket. A műteremben Konrad Wolf, a *Csillagok*, a *Mamlock* professzor, a *Megosztott égbolt*, a *Tizenkilenc éves voltam* rendezője forgatja új filmjét.

— Ön eddig mindig a mai problémák harcosa és krónikása volt. Miért választott ezúttal történelmi témát?

— Azt hiszem ez lesz legmaibb filmem. Nem szeretném megkerülni a feleletet a kérdésre, de egyenesen válaszolni is roppant nehéz. A Lion Feuchtwanger világhíró és világsikerű regénye nyomán készülő film pontos címe is követi a neves német író művét: „Goya — avagy a megismerés szilaj útja”. Vagyis már ebből nyilvánvaló, hogy filozófiai filmet készítünk. De hogyan lehet egy kosztümös történelmi játék-

film filozofikus? Természetesen csakis vonzó, érdekes, fordulatos cselekménysoron keresztül. Tehát Feuchtwanger is, én is azért választottuk Goyát főhősünkül, mert az ő sokoldalú és „vad” alakja különösen jó alkalmat adott arra, hogy egy klasszikus életművön keresztül válaszoljunk a művésszel és művészetekkel kapcsolatban most felmerülő problémákra. Vagyis én a „Goyá”-t ízig-vérig mai filmnek tartom, s annak is rendezem.

— Felfogása Goyáról egyezik Feuchtwangerével?

— Egyes részletekben természetesen eltér. Történelmi tény, hogy nem

Goya műtermében (Donatas Banionis)

volt olyan téma, amelyet Goya meg ne festett volna, ha egyszer valaki azt megrendelte. A végeletekig kiszolgált a királyi udvart és annak igényeit, de ugyanakkor benne élve kora társadalmában, felismerte az egyszerű emberek sorsának nehézségeit, buktatóit és annak megjavítási lehetőségeit és ezzel kapcsolatos élményeit is megfestette, vagy megrajzolta. Sokoldalú természetében volt vadság, pénzimádat. De ugyanakkor látó és láttató, mélyen gondolkodó, értékes elme, és a művészetek nagy újjítója. Kis túlzással azt mondhatnám, Goya egy-maga olyan összetett és bonyolult, mint ma a teljes művész-élet...

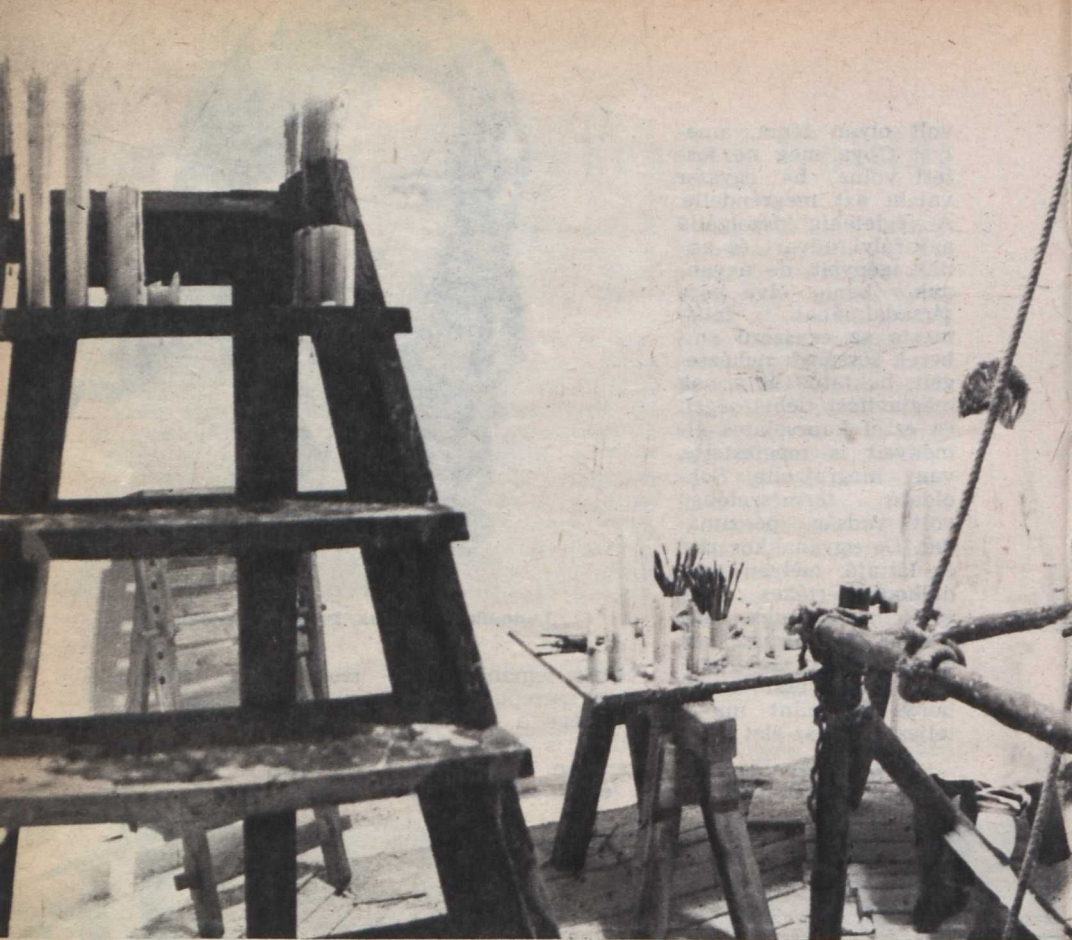
— Feltehetően ez film-jének is mondanivalója?

Ludmilla Churszina, Pepa szerepében

— Fő témánk a műszóban sem fogalmaz-
vészet szerepe, feladata, zuk meg a film dialógu-
lehetősége a társadalmi saiban. Célunk éppen
életben, s annak átala- az, hogy azt mutassuk
kításában. De magát a be, hogy a helyes útra
fő témát soha egyetlen térésig, mennyi mellék-

félrevezető és zsácutca van, sokszor mennyi visszalépés, lényeges és lényegtelen okok miatt. Épp ezért az életrajzi sablontól teljesen eltekintettünk. Filmünk főhőse és központi alakja Goya, az ember és művész, életének abban a döntő periódusában, mielőtt megismeri Alba hercegnőt. Búcsút pedig ott veszünk tőle, ahol felismeri az idők változásának szükségességét és módjait. Vagyis viszonylag igen rövid életperiódust tárgyalunk, aránylag igen hosszan, — tekintve, hogy het-

A főinkvizitornánál

Goya freskón dolgozik

venmilliméteres, színes filmünket két részesre tervezzük.

— *Mennyiben lesz filozófikus film a Goya?*

— Ha filozófiáról beszélünk, mindig valami művészeti problémát tárgyalunk, mindig valami festői kérdést. Közismert, hogy Goya a festészet nagy újítója is, a színhatások, a perspektíva és az emberábrázolás új mélységeit ismerte fel és tárta a világ elé. Mi mindig ezeknek a felismeréseknek a születését követjük és mutatjuk be, látványos csellekménysor kíséretében.

Goya: Donatas Banionis

Munkatársam, és régi barátom, a bolgár Angel Wagenstein, akivel már a *Csillagok* megalakításánál is dolgoztam, erre külön nagyon vigyázott a forgatókönyvben. Ugyanakkor arra is nagyon vigyáztunk, hogy korhűek legyünk. Valamennyi szereplőnket nemcsak színészi képességei, de a Goyafestmények alakjaihoz való hasonlóság alapján is válogattuk — s már ez is utal rá, hogy az előkészítés hosszú időt vett igénybe. A film tulajdonképpen tíz eszterdeje készült. Forgatókönyvének első változata, már 1960-ban készen állott, de azután kétszer átfírtuk, majd megkezdődött a színészek keresése. És akkor kiderült, hogy ez a film olyan

költséges, hogy azt egyedül a DEFA nem képes fedezni. Évekig kerestünk koprodukáló partnereket, s már a legkülönbözőbb variációk merültek fel, amikor egy nap a Lenfilm jelentkezett és ezzel egycsapásra lehetővé vált a realizálás.

— *A film költségei mégis inkább történelmi filmre vallanak.*

— A filmet nem a tömegjelenetek drágítják — mert azok alig vannak benne —, hanem az a rengeteg külföldi helyszín, ahol az egykori spanyol állapotokat kell rekonstruálnunk. De nemcsak finánciális okai voltak annak, hogy a Goya végül is koprodukció lett, hanem művésziek is. Kilenc országban jártak képviselőink, amíg

végül sikerült a teljesen nemzetközi szereplőgárdát összehozni. Ime, néhány példa: Goya szerepét a *Senki sem akar meghalni* című filmben világhírűvé lett rigai Donatis Banionis alakítja, Alba hercegnő szerepét a jugoszláv Olivera Vućora bízta meg; a főinkvizítor, a *Mater Johanná-ban* megismert lengyel művész Mieczysław Voit, Bermudes, napjainak talán legjobb lengyel színésze, Gustav Holubek. Felesége, Donna Lucia, Sütő Irén, akit nagy tehetsége mellett rendkívüli külső hasonlósága miatt is választottam a szerepre, a társalkodónő-komorna szerepét a román Nunuta Hodos alakítja. Rajtuk kívül bolgár és szovjet művészek nagy

**Alba hercegnő:
Olivera Vučo**

csoportha működik közre a Goya elkészítésében. A felvételek Leningrádban, Berlinben, a Krímben, Kaukázusban, továbbá Jugoszláviában Dubrovnik környékén folynak és Bulgáriában Várna néhány napra, egy csatajelenethez tavaly felutaztam Werner Bergmannal, állandó operatőrömmel, Ungvár környékére, ahol a Waterloo készítése közben, Bondarcsuk engedélyével néhány francia katonai tömegjelenetet vettem fel...

— Mikorra készül el a film?

— Remélem 1970 augusztusára készen leszünk a forgatással és karácsonyra szeretném a premiert.

A rendező sok minderről nem beszél, ami a műteremben látszik. Konrad Wolf és Werner

Bergmann festői film készítésére törekszenek. Nemcsak a beállítások, de a színhatások is méltóak Goya festészetéhez. Wolf minden pillanatot kidolgoz, minden részletre kiterjed figyel-

me. Minden művészi feltétel adva van, hogy Konrad Wolf munkája nyomán nemcsak érdekes, de jelentős film is szülessék.

FENYVES GYÖRGY

Jelenet a filmből

